

Utrecht, 22 februari 2015

Aan: College van B & W
Gemeenteraad Utrecht, t.a.v. de Raadsfracties en woordvoerders

Betreft: Prostitutiezone Overvecht / februari 2015

Geacht College, Geachte Raadsleden

Hierbij ontvangt u een reactie van het Bewonersplatform Overvecht naar aanleiding van de ontwikkelingen die zich sinds zomer 2014 aftekenen rond de plannen voor de beoogde nieuwe prostitutiezone langs de Einsteindreef in Overvecht. Deze reactie is bedoeld als een aanvulling op het herziene advies van de Wijkraad Overvecht van 11 februari 2015 aan het College van B & W i.v.m. de plannen voor de nieuwe prostitutiezone. Wij onderschrijven het advies van de Wijkraad Overvecht en hebben inbreng geleverd bij het opstellen ervan. In aanvulling daarop willen wij een aantal punten nog extra benadrukken. Het feit dat wij – naast de Wijkraad – ook een eigen reactie voorleggen aan het College en de Raad, onderstreept het grote belang dat wij voelen bij deze zaak.

Sinds de besluitvorming in de Raad in april 2014 over het Nieuwe Zandpad is er veel veranderd. Eerdere keuzes en uitgangspunten, die richtinggevend waren voor Raad en College om een nieuwe prostitutiezone langs de Einsteindreef te realiseren, komen daardoor naar onze mening ter discussie te staan. Hieronder geven wij argumenten en overwegingen. Wij verzoeken u die te betrekken bij een fundamentele heroverweging, die naar onze mening nodig is in dit dossier.

Eerder hebben wij aangegeven dat pas na de sluiting van de ramen op het Zandpad de overlast voor velen duidelijk in beeld kwam. Niet alleen overlast voor de bewoners van de Vechtdijk, maar ook voor de bewoners aan de overzijde van de Vecht en zelfs voor bewoners verder in Overvecht. In de bewonersbijeenkomsten die na de zomer gehouden zijn, en ook op andere momenten in zomer en najaar 2014, is dat veelvuldig benoemd door bewoners en onderbouwd met concrete klachten en voorbeelden. Het contrast met de rust en de positieve beleving van het Zandpad en omgeving *zonder prostitutie* maakt nog duidelijker hoe groot de overlast in het verleden geweest is. Dit is naar onze mening in het verleden te weinig herkend of erkend. En in de afweging over de locatiekeuze voor de nieuwe prostitutiezone is dit onvoldoende meegenomen.

In de bewonersbijeenkomsten van september en november hebben bewoners en gemeente intensief en gedetailleerd gezocht naar mogelijkheden om het Nieuwe Zandpad zo in te richten, dat overlast en onveiligheid zoveel mogelijk voorkomen of beperkt worden. Dat vraagt in de ogen van bewoners om een strikte scheiding tussen prostitutieverkeer & prostitutiebezoekers en de andere gebruikers van het gebied. Dit blijkt maar beperkt te realiseren. In de voorstellen voor inrichting van de omgeving zijn wel belangrijke aanpassingen van het Zandpad opgenomen: afsluiten van het doorgaand autoverkeer en het concentreren van het parkeren van prostitutieverkeer langs de op- en afritten (i.p.v. langs het Zandpad). Een scheiding van prostitutieverkeer/-bezoekers en andere gebruikers kan echter *niet* gerealiseerd worden bij de parkeerplekken en langs de op- en afritten en toegang naar het Zandpad. Bewoners en andere niet-prostitutiegebruikers van het gebied zullen daardoor overlast en onveiligheid blijven ervaren. Wij hebben er – net als veel bewoners in de bijeenkomsten – geen vertrouwen in dat dit kan worden ondervangen door beheersmaatregelen. En dat geldt ook voor de uitstraling van negatieve effecten in de verdere omgeving. Temeer daar in het verleden telkens weer is gebleken dat veel van deze overlast in de verdere omgeving niet of nauwelijks is in te dammen door ingrijpen van de politie. Dat verandert niet door signalering en bespreken van klachten in een beheergroep volgens het model Binnenplaats.

In de bewonersbijeenkomsten is gevraagd om een 'Artist Impression' die een realistisch beeld geeft hoe de nieuwe prostitutiezone er uit zal komen te zien, vooral vanaf de Einsteindreef. Tot op heden is dat er niet gekomen. Wel is een zogenaamde 'praatplaat' gepresenteerd. In onze ogen is dat een goedbedoelde maar ook misleidende tekening, waarop minuscule werkruimtes als plattegrond staan getekend, terwijl die in werkelijkheid als een front van 7 meter hoog langs de Einsteindreef zullen komen. Een eerlijk beeld van de visuele impact en aantasting door de nieuwe prostitutiezone ontbreekt. Vooral bewoners en anderen uit de aangrenzende wijken die niet hebben deelgenomen aan de bijeenkomsten, kunnen zich geen voorstelling maken van wat er gaat komen. Heel veel mensen hebben alleen op afstand (en soms helemaal niet) gehoord van de plannen. Er is weinig over gecommuniceerd en zeker niet op een manier die bewoners inzicht geeft in wat een Nieuw Zandpad langs de Einsteindreef voor de omgeving zal gaan betekenen.

Ondanks de bereidheid van veel bewoners om te blijven meepraten over inrichting van het gebied en toekomstig beheer, willen wij benadrukken dat er onder deze bewoners *geen draagvlak is* voor de plannen. Het steekt ons dat hier zo weinig rekening mee wordt gehouden. Dit staat voor ons in contrast met andere momenten, waarbij vanuit de gemeente veel waarde wordt toegekend aan draagvlak voor besluiten onder bewoners. En dat (ontbrekend) draagvlak bij ingrijpende besluiten voor de leefomgeving soms de doorslag geeft bij de gemaakte keuzes.

Dit nieuw advies vindt niet alleen haar aanleiding in het nogmaals benoemen van het belang om bewoners en hun omgeving te vrijwaren van toekomstige overlast en onveiligheid. Wij constateren ook dat de plannen voor het Nieuwe Zandpad steeds minder het doel lijkt te bedienen waar het oorspronkelijk om was begonnen. En dat dit vraagt om herbezinning.

Na de sluiting van het oude Zandpad was er een evident belang om snel een nieuwe locatie te realiseren voor de sexwerkers die door de sluiting hun werkplek verloren hadden. Toen was niet te voorzien dat zaken heel anders zouden lopen. Inmiddels is duidelijk dat de ingeslagen weg van het Nieuwe Zandpad niet oplevert dat sexwerkers daar op korte termijn weer aan de slag kunnen. En dat Utrecht met enige snelheid prostitutie mogelijk maakt die op een nieuwe en schone leest geschoeid is. Dat is teleurstellend, maar nodigt tevens uit tot herbezinning en heroverweging.

Veel sekswerksters van het oude Zandpad zijn in de afgelopen tijd uit het oog verdwenen of hebben elders werk gevonden. Dat betekent dat er veel minder ramen nodig zijn om de toen werkzame sexwerkers voor zover die nu nog in beeld zijn opnieuw te faciliteren. Het aantal van 162 ramen dat terug zou moeten komen is daarmee volstrekt willekeurige geworden. Er is ook geen eenduidige norm te geven voor een gewenste omvang van de nieuwe prostitutiezone vanuit markt- of maatschappelijke behoefte. In deze sector creëert aanbod voor een belangrijk deel de vraag, zo durven wij te stellen. In dat licht wordt de keuze van de locatie langs de Einsteindreef steeds meer discutabel. Die was immers voor een belangrijk deel gebaseerd op het (naar onze overtuiging oppervlakkige en wellicht zelfs vooringenomen) locatieonderzoek, met als uitkomst dat elders in de stad een prostitutiezone met deze omvang niet onder te brengen zou zijn.

Naar onze mening is het belang van Overvecht en bewoners in de omgeving van het Zandpad in de besluitvorming over de locatie van de nieuwe prostitutiezone te veel een sluitpost geweest. In de aanloop naar de besluitvorming over de nieuwe prostitutiezone in april 2014 is van meer kanten benoemd dat de beoogde omvang van 162 ramen onwenselijk is. Zo heeft de politie aangegeven dat deze omvang een aanzienlijk beslag op politie inzet zal gaan leggen en dat daarom een kleinere omvang wenselijk zou zijn.

Dit brengt ons bij de overtuiging dat er steeds minder een steekhoudend belang is om de zone in deze omvang op deze locatie te realiseren. Het zou daarom goed zijn als Raad en College zich heroriënteren op *een andere oplossing voor de raamprostitutie in Utrecht, met een zone die aanzienlijk kleiner is in omvang en op een andere locatie*. En dat daarbij een zwaarder belang wordt toegekend aan bewoners en woongebieden om gevrijwaard te blijven van overlast en onveiligheid door een prostitutiezone.

Een argument dat bij de besluitvorming rond het Nieuwe Zandpad onderbelicht is gebleven, is de enorme kans die is ontstaan voor ontwikkeling van het gebied nu de prostitutie daar weg is. Daar ligt een grote potentie. Dan denken wij niet alleen aan herinrichting van het Zandpad en de Vechtoevers. Het gaat om kansen voor het hele gebied die veel kunnen betekenen voor de wijk. Het terrein van de Waterzuivering zal in de toekomst naar verwachting (deels) vrij komen. Dat kan een verbinding tussen de Vecht en het Centrum van Overvecht opleveren met hoogwaardig wonen en groene ruimte.

De kop van de Einsteindreef met het aangrenzende nieuwe Antonius Kwartier kan in haar poortfunctie voor de wijk versterkt worden (zie de ambities hiervoor zoals benoemd in de *Ruimtelijke Visie Overvecht*). En zonder aangrenzende prostitutiezone kunnen het Zandpad en de Vechtoever pas echt in haar kwaliteit ontwikkeld worden tot een aangenaam verblijfsgebied. Nu al is de situatie langs het Zandpad na de sluiting van de ramen enorm verbeterd. Het is een aangename plek voor velen. Er wordt gewandeld met honden en voor fietsers is de route weer prettig. De omgeving is schoner, het is er bijna idyllisch.

Overvecht heeft dit soort kansen hard nodig. Wij vragen het College een keuze te maken om te *investeren in kansen die de wijk vooruit helpen in plaats van in een prostitutiezone langs de toegangspoort van Overvecht, die de wijk achteruit helpt. **Overvecht verdient beter!***

Tot slot benoemen we het verlies van de bomen op de strook langs de Einsteindreef. In april 2014 was niet bekend dat dit er zoveel zouden zijn! Het aanzicht van de toegang tot Overvecht zal na het vellen van de 232 bomen drastisch veranderen. Dat wordt niet opgevangen door een beloofde groene wand langs de prostitutiezone. Ook betekent dit een aanzienlijke ecologische schade. Compensatie voor al die uit de kluiten gewassen bomen is naar ons idee een illusie.

Samenvattend: wij maken ons grote zorgen over het plan voor de nieuwe prostitutiezone. Het is in onze ogen een slecht plan voor Overvecht en voor de buurten aan de overkant van de Vecht. Sinds de besluitvorming in de raad in april 2014 zijn er zoveel zaken veranderd dat naar onze mening een heroverweging van de plannen gerechtvaardigd is.

- Afgelopen jaar is nog meer in beeld gekomen hoeveel overlast er voor aangrenzende woongebieden uitging van de prostitutiezone. Dit is in het verleden onvoldoende herkend en erkend en te weinig meegewogen in de locatiekeuze. Bewoners willen de huidige weldadige rust die zij (voor het eerst) ervaren behouden.
- Een gewenste scheiding van prostitutieverkeer/bezoekers en andere gebruikers van het gebied is m.n. bij de parkeerplaatsen en op/afritten niet te realiseren. Daarmee blijft de kans op aanzienlijke overlast en onveiligheid bestaan. Beheersmaatregelen zullen dit niet kunnen voorkomen. Dat geldt ook voor het uitwaaiëren van overlast en negatieve effecten in de verdere omgeving.
- Een eerlijk beeld van de (visuele) impact op de omgeving ontbreekt, daarover is tot nu toe nauwelijks gecommuniceerd en bij veel bewoners ontbreekt het besef daarvan.
- Ook al hebben veel bewoners tot nu toe meegepraat over inrichting en beheer, zij zien het plan absoluut niet zitten. Een draagvlak voor de plannen ontbreekt bij bewoners.
- Door de vele vertraging lijkt het plan niet meer die snelle oplossing te bieden voor de sexwerkers, zoals was verwacht. Het beoogde aantal van max. 162 ramen is niet meer te beargumenteren. Niet vanuit het aantal sexwerkers dat nog in beeld is en een direct belang heeft bij herstel van hun werkplek. En niet vanuit markt- of maatschappelijke behoefte die zou bestaan bij prostitutiekanten. Het mag en kan kleiner. Daarom kan zowel de omvang als de daarop gebaseerde keuze voor de locatie van de Einsteindreef heroverwogen worden.
- Wij vragen te investeren in positieve ontwikkeling en kansen in het gebied, zoals een opwaardering van de hele Vechtzone en benutten van toekomstige mogelijkheden van het RWZ-terrein. Daar past de negatieve impact van een nieuwe prostitutiezone niet in.
- Het kappen van 232 bomen langs de Einsteindreef vinden wij onacceptabel gezien de aantasting van ecologie en van het groene aanzicht van de toegang tot Overvecht.

Wij vragen U dringend de voorbereidingen zoals aangegeven in het planningsoverzicht voor het nieuwe Zandpad te beëindigen, zodat er geen onomkeerbare ingrepen in het gebied plaatsvinden. En tegelijk de verkenning naar een veel kleinere en snel te realiseren zone voor raamprostitutie in gang te zetten die geen overlast en onveiligheid oplevert in woongebieden.

Namens het Bewonersplatform Overvecht
Met vriendelijke groet,

Nelleke Wuurman, voorzitter